

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Доповідач – Демчук Д.В., ст.,
Науковий керівник – Нагаєва С.П., к. геогр. н., доц.,
Одеський державний екологічний університет, Україна
Deathpact777@gmail.com*

Дослідження та екологічний моніторинг об'єктів та природних комплексів природно-заповідного фонду має велике значення для збереження генофонду в рамках біологічного потенціалу охоронних природних територій для нинішнього і майбутніх поколінь та регулювання відносин у галузі охорони навколишнього середовища.

В роботі виконані дослідження сучасного стану розвитку природо-заповідного фонду Хмельницької області.

Унікальні природні заповідники і культурно-історичні пам'ятники Хмельниччини вже сьогодні привертають масу туристів. Подорожі по області сповнені унікальних відкриттів для іноземних туристів, - це і найбільші національні природні парки «Подільські товтри» та «Мале Полісся» також на території області розташований регіональний ландшафтний парк «Мальованка» створений з метою збереження унікальних типів і форм рельєфу, рідкісних та зникаючих видів рослин та тварин, занесених до Червоної книги України.. Неподалеку знаходиться історичне місто Кам'янець-Подільський і одна з дев'яти найбільших в Європі річок - Дністер, який об'єднує велику частину культурних традицій, ландшафтних зон і історичний місьць України, а саме Хмельницької області.

Список вищих рослин області, за останніми даними, налічує понад 1500 видів що відносяться до 100 родин і 500 родів. Багато з них знаходяться на межі знищення і тому занесені до "Червоної книги України". Серед них - мигдаль степовий, молодило руське, волошка східна, цибуля ведмежа, шафран Гейфелля, ясенець білий, самосил панонський, рутвиця мала, сон широколистий, ковила весняна, підсніжник звичайний та ін.

Найчисельнішими серед рослин лісові і степові види. Лісова рослинність на території області сформувалася у четвертинному періоді. В минулому великі площі були вкриті лісами, з роками їх по-хижацьки вирубали. Сьогодні ліси займають 13% площі області, причому половина з них - штучні лісонасадження.

До складу фонду природних територій, що охороняються державою входять природні об'єкти і комплекси, які мають незаперечну першорядну цінність для: збереження біорізноманіття та природних середовищ існування, особливо що мають міжнародне та транскордонне значення; збереження природних середовищ існування особливого значення для мігруючих видів тварин, особливо в місцях їх прольоту, концентрації, сплячки, линьки і

розмноження; вивчення природних процесів; відновлення екологічної рівноваги; екологічної освіти населення; розвитку екологічного туризму.

Структура природо-охоронного фонду Хмельницької області наведена в табл.

Таблиця – Структура фонду охоронних природних територій Хмельницької області

Категорія охоронних об'єктів	Кількість	Площа, га
Національні парки	2	270078,7
Пам'ятки природи:		
геологічні	48	297,6
гідрологічні	14	92,4
ботанічні	241	420,38
зоологічні	4	97,2
комплексні	17	786,2
Заказники:		
лісні	27	5983,5
ботанічні	30	4847,7
гідрологічні	52	9958,2
загальногеологічні	1	6,6
орнітологічні	10	3689,09
загальнозоологічні	6	1130,5
ентомологічні	3	154,5
Ландшафтні заказники	28	11684,2
Регіональні ландшафтні парки	1	16919,4
Ботанічні сади	2	19,71
Пам'ятки садово-паркового мистецтва	36	591,8
Дендрологічні парки	5	63,35
Зоологічні парки	1	1,57
Заповідні урочища	21	1648,5
Всього	522	328467,0

Таким чином, до складу фонду природних територій, що охороняються державою входять 522 природних об'єктів і комплексів загальною площею 328467,0 га. При загальній площі Хмельницької області 20,6 тис. кв. км, показник заповідності складає 14,8%.

Розподіл природних об'єктів і комплексів по території відносно рівномірний.

Найбільшу за кількістю займають 214 ботанічні пам'ятки природи на площі 420,38 га. Найбільшу площу займають національні природні парки - 270078,7 га.

Велике значення має Національний природний парк «Подільські Товтри» загальною площею 261316 га. Його метою є захист і збереження рослин та

диких тварин, а також об'єктів, що мають екологічну, наукову, рекреаційну та культурну цінність і знаходяться у цій місцевості.

В роботі розраховано індекс інсуляризованості (розчленованості) (I), запропонований Ю.М. Грищенко за формулою :

$$I = (S_1 / S + N_1 / N) / 2, \quad (1)$$

де S_1 – площа відносно нестійких природно-заповідних територій (з територією менше 50 га);

S – загальна площа природно-заповідного фонду певної території;

N_1 – кількість нестійких природно-заповідних територій;

N – загальна кількість природно-заповідних об'єктів в даному регіоні.

В результаті виконаних досліджень встановлено, що індекс інсуляризованості по області дорівнює 0,32, що є досить низькою цифрою, оскільки при загальній площі області 328467 тис.га, в ній охороняється 2163,38 тис.га території, що складається з 522 об'єктів, причому 334 з них віднесені до групи інсуляризованих. Значну роль в загальній території, що охороняється, відіграють більші ділянки, що мають екологічну стабільність.

Таким чином, ступінь сучасного розвитку фонду природних територій, що охороняються Хмельницькою областю є задовільний, маються всі передумови для його поліпшення.

ЯКІСТЬ ПІДЗЕМНИХ ВОД СМТ НОВОЕКОНОМІЧНЕ (ПОКРОВСЬКОГО РАЙОНУ, ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Доповідач – Доманішевська М.В., маг.,

Науковий керівник – Карпов В.Г., доц.,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Україна

marina.chuprina992017@gmail.com

У роботі наведені результати хімічного аналізу проб які були відібрані у ґрунтових водах, смт Новоекономічне, Покровського району, Донецької області. Метою даною роботи було, дослідження якості питної води у колодязях смт Новоекономічне.

Територія смт Новоекономічне знаходиться поблизу (1 км) вугільного підприємства ВП «Шатха Капітальна» ДП «Мирноградвугілля» [3].

Розсіювання забруднених речовин з відвалів (терикону) поширюється на великі площі, включаючи селітебні території. Компоненти які осідають на поверхню, забруднюють поверхневі води. Найбільш забрудненими є заболочені ділянки долин річок, днищ балок і схилів.